

SUMMARY

Population reproduction, connected with the natural movement (births and deaths), decides in the long period on the survival or the death of the society. Indirectly, the reproduction level shows a society potential, its vitality and perspectives. Basic data on the population reproduction level in Poland in years 1950—2007 are presented in the article. In this period a decrease in the reproduction was generally observed up to very low size. The death reduction compensated considerably the decrease of the deciding factor of changes — the fertility.

РЕЗЮМЕ

Репродукция населения под влиянием естественного движения (рождений и смерти) решает в длительный период о том, сохранится ли общество, или будет постепенно вымирать. Косвенным образом уровень репродукции свидетельствует о потенциале данного общества, о его витальности и перспективах. В статье представляются основные данные в области уровня репродукции населения Польши в 1950—2007 гг. В этот период главным образом выступало понижение репродукции к тревожно низким величинам. Уменьшение смертности в значительной степени компенсировало понижение главного фактора перемен — детности.

Marlena PIEKUT

Wyposażenie gospodarstw domowych w dobra trwałe

Dobra trwałe mają wielostronne znaczenie: ułatwiają pracę i zmniejszają wysiłek przy jej wykonywaniu, ograniczają czas wykonywania prac domowych, limitują rozmiary czasu wolnego i sposób jego zagospodarowania (Gutkowska, Ozimek, Laskowski, 2001; Szczepańska, 2007).

Celem artykułu była ocena poziomu wyposażenia polskich gospodarstw domowych w dobra trwałe. Opracowanie zawiera wyniki indywidualnych danych z badań budżetów gospodarstw domowych GUS z 2006 r. Łączna liczba ankietowanych gospodarstw domowych wyniosła 37508. Analiza statystyczna wykonana została dzięki wykorzystaniu programu statystycznego *Statistica* 8.

Badaniu wpływu cech gospodarstwa domowego na wyposażenie mieszkania poddano 5 cech: dochód rozporządzalny w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie domowym, liczbę osób w gospodarstwie domowym, wykształcenie głowy gospodarstwa domowego, fazę cyklu rozwoju rodziny oraz klasę miejscowości zamieszkania. Analizie poddano 37 kategorii dóbr trwałych obejmujących przedmioty elektroniki użytkowej i telefony, sprzęt AGD, środki transportowe, budynki, działki i sprzęt ogrodniczy.

WYNIKI BADAŃ EMPIRYCZNYCH I Dyskusja Wyników

Obliczone stosunki korelacyjne wykazały, że największy wpływ na wyposażenie mieszkania miał dochód rozporządzalny w gospodarstwie domowym w przeliczeniu na osobę — wartość stosunku korelacji kształtowała się na poziomie 0,511. Na drugiej pozycji znalazła się faza cyklu rozwoju rodziny, ze znacznie mniejszą wartością stosunku korelacji — 0,190. Trzecie miejsce przypadło liczbie osób w gospodarstwie domowym z wartością stosunku korelacyjnego — 0,187. Miejsce ostatnie otrzymała klasa miejscowości zamieszkania z najmniejszą wartością stosunku korelacyjnego — 0,125.

TABL. 1. WARTOŚCI STOSUNKÓW KORELACJI MIĘDZY CECHAMI GOSPODARSTW DOMOWYCH A KATEGORIAMI DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA

Dobra trwałego użytkowania	Dochód rozporządzalny na osobę	Faza cyklu rozwoju rodziny	Liczba osób w gospodarstwie domowym	Wykształcenie głowy gospodarstwa domowego	Klasa miejscowości zamieszkania
Ogółem	0,511	0,190	0,187	0,165	0,125
Odbiornik telewizyjny	0,505	0,222	0,255	0,127	0,067
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	0,520	0,095	0,128	0,251	0,297
Zestaw kina domowego	0,484	0,197	0,166	0,131	0,059
Wieża hi-fi	0,509	0,374	0,337	0,244	0,086
Radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych	0,503	0,224	0,207	0,175	0,058
Radiomagnetofon	0,499	0,082	0,081	0,039	0,058
Odtwarzacz MP3	0,509	0,233	0,180	0,194	0,140
Odtwarzacz płyt kompaktowych	0,517	0,171	0,144	0,164	0,104
Odbiornik radiowy	0,502	0,196	0,070	0,057	0,069
Magnetowid, odtwarzacz	0,487	0,217	0,226	0,206	0,050
Odtwarzacz DVD	0,511	0,306	0,264	0,202	0,079
Kamera wideo	0,530	0,154	0,124	0,192	0,101
Aparat fotograficzny (cyfrowy)	0,548	0,242	0,181	0,300	0,149
Aparat fotograficzny (inny niż cyfrowy)	0,498	0,241	0,246	0,203	0,053
Komputer osobisty z dostępem do Internetu	0,534	0,311	0,250	0,369	0,241
Komputer osobisty bez dostępu do Internetu	0,512	0,270	0,248	0,122	0,083
Drukarka	0,521	0,348	0,302	0,328	0,109
Telefon komórkowy prywatny	0,506	0,520	0,522	0,261	0,044
Telefon komórkowy służbowy	0,569	0,133	0,094	0,205	0,141
Pralka i wirówka elektryczna	0,529	0,130	0,118	0,284	0,310
Pralka automatyczna	0,538	0,158	0,196	0,310	0,204

TABL. 1. WARTOŚCI STOSUNKÓW KORELACJI MIĘDZY CECHAMI GOSPODARSTW DOMOWYCH A KATEGORIAMI DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA (dok.)

Dobra trwałego użytkowania	Dochód rozporządzalny na osobę	Faza cyklu rozwoju rodziny	Liczba osób w gospodarstwie domowym	Wykształcenie głowy gospodarstwa domowego	Klasa miejscowości zamieszkania
Odkurzacz elektryczny	0,508	0,093	0,144	0,157	0,071
Chłodziarka	0,506	0,062	0,097	0,037	0,022
Zamrażarka	0,482	0,172	0,248	0,095	0,329
Kuchenka mikrofalowa	0,517	0,238	0,224	0,213	0,065
Robot kuchenny	0,508	0,219	0,252	0,203	0,035
Zmywarka do naczyń	0,543	0,110	0,103	0,231	0,096
Maszyna do szycia	0,496	0,187	0,108	0,045	0,071
Rower (bez dziecięcego)	0,508	0,399	0,452	0,135	0,298
Motocykl, skuter, motorower	0,476	0,104	0,124	0,044	0,118
Samochód osobowy prywatny	0,510	0,317	0,390	0,251	0,167
Samochód osobowy służbowy	0,547	0,089	0,061	0,124	0,083
Garaż	0,496	0,206	0,276	0,144	0,298
Domek letniskowy	0,597	0,032	0,047	0,120	0,160
Działka rekreacyjna	0,526	0,059	0,066	0,103	0,098
Kosiarka	0,495	0,123	0,153	0,078	0,204
Glebogryzarka	0,439	0,025	0,032	0,011	0,033

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych z badania budżetów gospodarstw domowych za rok 2006.

Analizując stan wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałe można dokonać podziału na:

- dobra standardowe, czyli takie, które dostępne są dla każdego gospodarstwa domowego w razie powstania potrzeby i występują u ponad połowy gospodarstw;
- dobra o wyższym standardzie, które posiada od 10% do 50% gospodarstw domowych;
- dobra luksusowe, występujące u mniej niż 10% gospodarstw domowych (Włodarczyk-Śpiewak, 2008).

Do badania sytuacji w zakresie wyposażenia gospodarstwa domowego w sprzęt i urządzenia ułatwiające wykonywanie różnych czynności w gospodarstwie domowym można wykorzystać także trójstopniową skalę nasycenia. Według niej występuje stan nasycenia:

- wysoki — w sytuacji, w której dane urządzenie posiada ponad 80% populacji;
- średni — oznacza stan posiadania danego sprzętu przez 50—80% gospodarstw domowych;
- niski — to sytuacja, w której dany sprzęt posiada mniej niż 50% badanych (Gutkowska i inni, 2001).

Przeciętne miesięczne wydatki na wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego wynosiły 42 zł na osobę. Na podstawie danych uzyskanych z badania statystycznego można stwierdzić, że najwyższy poziom nasycenia miał miejsce w przypadku takich sprzętów, jak: odbiorniki telewizyj-

ne (99% ogółu badanych gospodarstw domowych posiadało telewizor), chłodziarki (98%) oraz odkurzacze elektryczne (95%) (tabl. 2).

Z danych wynika również, że jedna czwarta gospodarstw domowych wyposażona była w co najmniej dwa odbiorniki telewizyjne. Wysoki poziom nasycenia występował również w przypadku pralki automatycznej (83%). A zatem społeczne zróżnicowanie pod tym względem jest niewielkie, a posiadanie tych dóbr jest powszechne. Średni stopień nasycenia charakteryzował kolejne dobra, takie jak: telefon komórkowy prywatny (75%), rower (68%), robot kuchenny (60%), radio (60%) oraz samochód osobowy prywatny (52%). Zaobserwowano dość znaczny udział gospodarstw domowych, w których występowały co najmniej dwa telefony komórkowe prywatne (38%). Wszystkie te dobra zaliczono do dóbr standardowych.

Do dóbr o wyższym standardzie, w które wyposażone było 10–50% gospodarstw domowych, zakwalifikowano: maszynę do szycia, urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej, wieżę, magnetowid, aparaty fotograficzne, kuchenki mikrofalowe, zamrażarki, radiomagnetofony, odtwarzacze DVD, drukarki, komputery osobiste, pralki wirnikowe i wirówki elektryczne.

**TABL. 2. STOPIEŃ NASYCENIA GOSPODARSTW DOMOWYCH
W DOBRA TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA W 2006 R.**

Dobra trwałego użytkowania	Gospodarstwa domowe posiadające dane dobro		
	ogółem	w tym posiadające	
		1 sztukę	2 lub więcej sztuk
		w odsetkach ogółu gospodarstw domowych	
Odbiornik telewizyjny	98,8	74,2	24,6
Chłodziarka	98,4	97,4	1,0
Odkurzacz elektryczny	94,6	93,3	1,3
Pralka automatyczna	83,0	82,7	0,3
Telefon komórkowy prywatny	74,6	36,9	37,7
Rower (bez dziecięcego)	67,7	35,3	32,4
Robot kuchenny	60,0	58,9	1,1
Maszyna do szycia	40,7	40,2	0,5
Odbiornik radiowy	59,6	56,9	2,7
Samochód osobowy prywatny	52,0	46,6	5,4
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	47,6	47,1	0,5
Wieża hi-fi	44,8	44,3	1,5
Magnetowid, odtwarzacz	44,6	44,2	0,4
Aparat fotograficzny (inny niż cyfrowy)	41,7	40,3	1,4
Kuchenka mikrofalowa	39,4	39,3	0,1
Zamrażarka	38,0	37,5	0,5
Garaż	33,8	33,1	0,7
Radiomagnetofon	33,5	32,9	0,6
Odtwarzacz DVD	32,6	32,2	0,4
Drukarka	30,4	30,1	0,3
Komputer osobisty z dostępem do Internetu	28,2	27,1	1,0
Radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych....	26,6	25,9	0,7
Pralka i wirówka elektryczna	26,5	25,6	0,9
Aparat fotograficzny (cyfrowy)	18,4	18,0	0,4

**TABL. 2. STOPIEŃ NASYCENIA GOSPODARSTW DOMOWYCH
W DOBRA TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA W 2006 R. (dok.)**

Dobra trwałego użytkowania	Gospodarstwa domowe posiadające dane dobro		
	ogółem	w tym posiadające	
		1 sztukę	2 lub więcej sztuk
	w odsetkach ogółu gospodarstw domowych		
Kosiarka z napędem elektrycznym	18,4	18,3	0,1
Komputer osobisty bez dostępu do Internetu	17,5	17,4	0,1
Kosiarka z napędem spalinowym	13,4	13,3	0,1
Odtwarzacz płyt kompaktowych	12,6	12,3	0,3
Odtwarzacz MP3	12,4	11,6	0,8
Zestaw kina domowego	11,6	11,5	0,1
Działka rekreacyjna	9,0	9,0	0,0
Kamera wideo	6,4	6,3	0,1
Zmywarka do naczyń	6,2	6,2	0,0
Telefon komórkowy służbowy	5,1	4,3	0,8
Motocykl, skuter, motorower	4,4	4,1	0,3
Domek letniskowy	2,2	2,2	0,0
Samochód osobowy służbowy	1,8	1,7	0,1
Glebożyzarka	0,6	0,6	0,0

Ź r ó d ł o: jak przy tabl. 1.

Do dóbr luksusowych natomiast zaliczono: kamery wideo, zmywarki do naczyń, działki rekreacyjne i domki letniskowe, służbowe telefony komórkowe i samochody osobowe oraz motocykle, motorowery i glebożyzarki.

Wyposażenie gospodarstwa domowego w dobra trwałego użytkowania ściśle łączy się z jego sytuacją materialną. Wartości stosunków korelacji dla większości dóbr wynosiły ponad 0,500 (tabl. 1). Najwyższe wartości stosunków korelacji (ponad 0,550) między dochodem rozporządzalnym na osobę a dobrami trwałymi odnotowano dla telefonu komórkowego służbowego oraz domku letniskowego.

Średnie wydatki na wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego zwiększały się wraz ze wzrostem poziomu dochodów. Miesięcznie w gospodarstwach domowych należących do I grupy dochodowej wydawano 18 zł na osobę, w gospodarstwach domowych reprezentujących II grupę — 35 zł na osobę, a w III grupie dochodowej — 82 zł na osobę.

Posiadanie odbiornika telewizyjnego i chłodziarki podobnie deklarowały osoby z gospodarstw domowych o najniższych i najwyższych dochodach, stopień nasycenia wynosił w obu przypadkach 99% (tabl. 3). Z kolei odkurzacz nieco rzadziej miały osoby z gospodarstw domowych z niższymi dochodami (92%) aniżeli osoby w gospodarstwach z wyższymi dochodami (97%).

Największe rozbieżności pomiędzy I i III grupą dochodową zaobserwowano w przypadku: pralki automatycznej (stopień nasycenia w gospodarstwach z najniższymi dochodami wynosił 75%:92% — stopień nasycenia w gospodarstwach domowych o najwyższych dochodach), samochodu osobowego prywat-

nego (50%:61%), urządzenia do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej (35%:61%), kuchenki mikrofalowej (35%:45%), drukarki (23%:39%), komputera osobistego z dostępem do Internetu (16%:41%), cyfrowego aparatu fotograficznego (10%:30%) oraz zmywarki do naczyń (3%:13%).

Wszystkie te dobra występowały częściej w gospodarstwach zamożniejszych, natomiast dobra, które były popularniejsze w gospodarstwach domowych uboższych, to m.in. rower oraz pralka wirnikowa i wirówka elektryczna. Udział gospodarstw domowych mniej zamożnych, które posiadały rower wynosił 77%, podczas gdy nasycenie w ten sprzęt w gospodarstwach domowych z większymi dochodami wynosiło 58%. Z kolei w gospodarstwach domowych reprezentujących I grupę dochodową i posiadających rower, jak się można spodziewać, był on częstszym, a czasem jedynym środkiem komunikacji. Kolejnym dobrem o większym nasyceniu w gospodarstwach uboższych były pralka wirnikowa i wirówka elektryczna. Nasycenie nimi w gospodarstwach domowych należących do I grupy dochodowej wynosiło 37%, a w gospodarstwach domowych zamożniejszych — 14%.

**TABL. 3. GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG STANU WYPOSAŻENIA
W DOBRA TRWAŁE ORAZ GRUP DOCHODOWYCH**

Kategorie dóbr trwałego użytkowania	Gospodarstwa domowe posiadające dane dobro według grup dochodowych		Różnice w p.proc. między III i I grupą dochodową	Gospodarstwa domowe nieposiadające danego dobra według grup dochodowych	
	I ^a	III ^b		I ^a	III ^b
	w odsetkach ogółu gospodarstw domowych			w odsetkach ogółu gospodarstw domowych	
Odbiornik telewizyjny	99,0	98,6	−0,4	1,0	1,4
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	35,4	61,3	25,9	64,6	38,7
Zestaw kina domowego	9,0	14,9	5,9	91,0	85,1
Wieża hi-fi	46,4	50,0	3,6	53,6	50,0
Radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych	35,4	30,4	−5,0	64,6	69,6
Radiomagnetofon	25,4	33,3	7,9	74,6	66,7
Odtwarzacz MP3	8,0	17,2	9,2	92,0	82,8
Odtwarzacz płyt kompaktowych	9,2	17,1	7,9	90,8	82,9
Odbiornik radiowy	57,0	58,2	1,2	43,0	41,8
Magnetowid, odtwarzacz	42,1	48,8	6,7	57,9	51,2
Odtwarzacz DVD	30,4	37,3	6,9	69,6	62,7
Kamera wideo	3,0	11,2	8,2	97,0	88,8
Aparat fotograficzny (cyfrowy)	9,9	29,9	20,0	90,1	70,1
Aparat fotograficzny (inny niż cyfrowy)	43,9	44,3	0,4	56,1	55,7
Komputer osobisty z dostępem do Internetu	16,1	41,0	24,9	83,9	59,0
Komputer osobisty bez dostępu do Internetu	24,2	12,8	−11,4	75,8	87,2
Drukarka	22,8	39,2	16,4	77,2	60,8
Telefon komórkowy prywatny	81,5	75,5	−6,0	18,5	24,5
Telefon komórkowy służbowy	1,9	11,0	9,1	98,1	89,0

^a Gospodarstwa domowe, w których średni dochód rozporządzalny na osobę wynosił poniżej 515 zł miesięcznie. ^b Gospodarstwa domowe, w których średni dochód rozporządzalny na osobę wynosił powyżej 1133 zł miesięcznie.

**TABL. 3. GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG STANU WYPOSAŻENIA
W DOBRA TRWAŁE ORAZ GRUP DOCHODOWYCH (dok.)**

Kategorie dóbr trwałego użytkowania	Gospodarstwa domowe posiadające dane dobro według grup dochodowych		Różnice w p.proc. między III i I grupą dochodową	Gospodarstwa domowe nieposiadające danego dobra według grup dochodowych	
	I ^a	III ^b		I ^a	III ^b
	w odsetkach ogółu gospodarstw domowych			w odsetkach ogółu gospodarstw domowych	
Pralka automatyczna	74,8	91,6	16,8	25,2	8,4
Pralka i wirówka elektryczna	36,8	14,3	-22,5	63,2	85,7
Odkurzacz elektryczny	91,6	97,2	5,6	8,4	2,8
Chłodziarka	97,7	99,0	1,3	2,3	1,0
Zamrażarka	42,8	34,5	-8,3	57,2	65,5
Kuchenka mikrofalowa	34,5	45,2	10,7	65,5	54,8
Robot kuchenny	56,7	65,1	8,4	43,3	34,9
Zmywarka do naczyń	2,5	12,8	10,3	97,5	87,2
Maszyna do szycia	37,2	41,9	4,7	62,8	58,1
Rower (bez dziecięcego)	77,2	57,5	-19,7	22,8	42,5
Motocykl, skuter, motorower	5,7	3,7	-2,0	94,3	96,3
Samochód osobowy prywatny	49,7	60,9	11,2	50,3	39,1
Samochód osobowy służbowy	0,5	4,4	3,9	99,5	95,6
Garaż	38,8	37,2	-1,6	61,2	62,8
Domek letniskowy	0,6	5,1	4,5	99,4	94,9
Działka rekreacyjna	5,4	13,8	8,4	94,6	86,2
Kosiarka	16,7	20,2	3,5	83,3	79,8
Glebogryzarka	0,3	0,4	0,1	99,7	99,6

^a Gospodarstwa domowe, w których średni dochód rozporządzalny na osobę wynosił poniżej 515 zł miesięcznie. ^b Gospodarstwa domowe, w których średni dochód rozporządzalny na osobę wynosił powyżej 1133 zł miesięcznie.

Źródło: jak przy tabl. 1.

Posiadanie dóbr trwałych jest uwarunkowane m.in. wiekiem głowy gospodarstwa domowego, wiąże się to z pojęciem fazy cyklu rozwoju rodziny. Uwzględnienie tej cechy gospodarstwa domowego pozwoliło zauważyć, że jest to zmienne istotnie statystycznie różnicująca wyposażenie gospodarstw domowych w dobra trwałe (wartość stosunku korelacji wyniosła 0,190). Największe wartości stosunku korelacji między fazą cyklu rozwoju rodziny a dobrami trwałymi miały następujące kategorie: wieża hi-fi (0,374), drukarka (0,348), telefon komórkowy prywatny (0,520) oraz rower (0,399).

Największe średnie miesięczne wydatki na wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego odnotowano w gospodarstwach domowych reprezentowanych przez osoby samotne lub małżeństwa młode, bezdzietne (zaliczane do I fazy rozwoju) — 86 zł na osobę. Najmniejsze zaś były w gospodarstwach domowych małżeństw z młodzieżą kształcącą się (IV faza) — 30 zł na osobę i małżeństw z dziećmi w wieku szkolnym (III faza) — 34 zł na osobę. W gospodarstwach osób samotnych lub małżeństw powyżej 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo, miesięcznie na osobę (VI faza) wydawano — 43 zł, a w gospodarstwach domowych osób powyżej 60 roku życia gospodarujących samotnie lub ze współmałżonkiem, aktywnych zawodowo (V faza) — 51 zł.

Dalszemu badaniu wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałe poddano dwie graniczne fazy rozwojowe — I fazę reprezentowaną przez osoby młode, których wiek nie przekroczył 42 lat oraz VI fazę, reprezentowaną przez osoby starsze powyżej 60 roku życia. Gospodarstwa domowe osób starszych były zdecydowanie zasobniejsze w dobra popularne kilkanaście lat temu, o niższym standardzie, takie jak: odbiorniki radiowe (stopień nasycenia w gospodarstwach domowych reprezentujących I fazę — 36%:stopień nasycenia w gospodarstwach domowych reprezentujących VI fazę — 72%), pralki wirnikowe i wirówki elektryczne (11%:33%), radiomagnetofony (20%:33%). Wypierane są one obecnie przez dobra o lepszych parametrach technicznych oraz lepszych rozwiązaniach technologicznych i ergonomicznych, takie jak: wieże hi-fi, radiomagnetofony z odtwarzaczami płyt kompaktowych czy pralki automatyczne (tabl. 4). Gospodarstwa osób starszych były także lepiej wyposażone w zamrażarki (17%:31%), maszyny do szycia (11%:46%) i kosiarki (5%:15%).

W gospodarstwach z osobami młodymi było więcej produktów nowoczesnych: zestawy kina domowego i radiowe (stopień nasycenia w gospodarstwach domowych reprezentujących I fazę — 18%:stopień nasycenia w gospodarstwach domowych reprezentujących VI fazę — 2%), wieże hi-fi (56%:16%), radiomagnetofony z odtwarzaczami płyt kompaktowych (28%:11%), odtwarzacze MP3 (23%:1%), odtwarzacze płyt kompaktowych (19%:4%) i odtwarzacze DVD (42%:11%), cyfrowe aparaty fotograficzne (35%:5%), komputery osobiste z dostępem do Internetu (48%:6%), drukarki (39%:7%) oraz telefony komórkowe prywatne (93%:37%).

Zaobserwowano także, że niektóre dobra w gospodarstwach domowych osób młodych były dobrami standardowymi, podczas gdy w gospodarstwach osób reprezentujących VI fazę zaliczono je do dóbr o wyższym standardzie, np.: urządzenia do odbioru telewizji satelitarnej i kablowej oraz wieże. W gospodarstwach osób młodych do dóbr o wyższym standardzie zaliczono m.in. zestawy kina domowego, odtwarzacze MP3 oraz płyty kompaktowe, aparaty fotograficzne cyfrowe, komputery osobiste, podczas gdy te same dobra w gospodarstwach osób po 60 roku życia zostały zaliczone do dóbr luksusowych.

Wyniki te potwierdzają także dane uzyskane z Diagnozy Społecznej badania prowadzonego pod kierunkiem J. Czapińskiego. Na podstawie badania stwierdzono, że młode bezdzietne małżeństwa mają gorszy niż przeciętny wskaźnik wyposażenia w takie dobra trwałe, jak: telewizory, chłodziarki, radioodbiorniki. Jednocześnie są tam wyższe wskaźniki nasycenia, spostrzeżono je w przypadku sprzętów służących rozrywce, spędzaniu wolnego czasu, a także częstsze posiadanie komputerów. W gospodarstwach domowych osób starszych zaobserwowano niższy poziom wyposażenia w nowoczesny sprzęt, taki jak: kuchenki mikrofalowe i zmywarki oraz sprzęt służący domowej rozrywce, jak odtwarzacze płyt kompaktowych i magnetowidy.

Zmienną istotnie statystycznie różnicującą standard wyposażenia gospodarstwa domowego jest jego wielkość, gdyż wartość stosunku korelacyjnego wynosiła 0,187. Największe wartości stosunków korelacyjnych odnotowano w przy-

padku: wieży hi-fi (0,337), drukarki (0,302), telefonu komórkowego prywatnego (0,522), roweru (0,452) oraz samochodu osobowego prywatnego (0,390).

**TABL. 4. GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG STANU WYPOSAŻENIA
W DOBRĄ TRWAŁE I FAZY CYKLU ROZWOJU RODZINY**

Kategorie dóbr trwałego użytkowania	Gospodarstwa domowe posiadające dane dobro w fazie cyklu rozwoju rodziny		Różnica w p.proc. między I i VI fazą rozwoju rodziny	Gospodarstwa domowe nieposiadające danego dobra w fazie cyklu rozwoju rodziny	
	I	VI		I	VI
	w odsetkach ogółu gospodarstw domowych			w odsetkach ogółu gospodarstw domowych	
Odbiornik telewizyjny	93,7	98,6	-4,9	6,3	1,4
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	50,7	39,7	11,0	49,3	60,3
Zestaw kina domowego	17,6	2,4	15,2	82,4	97,6
Wieża hi-fi	55,7	15,5	40,2	44,3	84,5
Radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych	27,7	11,4	16,3	72,3	88,6
Radiomagnetofon	20,4	32,8	-12,4	79,6	67,2
Odtwarzacz MP3	22,6	1,4	21,2	77,4	98,6
Odtwarzacz płyt kompaktowych	18,6	3,8	14,8	81,4	96,2
Odbiornik radiowy	35,9	72,4	-36,5	64,1	27,6
Magnetowid, odtwarzacz	31,6	28,6	3,0	68,4	71,4
Odtwarzacz DVD	41,6	10,5	31,1	58,4	89,5
Kamera wideo	7,5	1,8	5,7	92,5	98,2
Aparat fotograficzny — cyfrowy	35,3	4,5	30,8	64,7	95,5
Aparat fotograficzny — inny	29,3	24,0	5,3	70,7	76,0
Komputer osobisty z dostępem do Internetu	48,2	6,4	41,8	51,8	93,6
Komputer osobisty bez dostępu do Internetu	15,7	4,1	11,6	84,3	95,9
Drukarka	39,2	6,5	32,7	60,8	93,5
Telefon komórkowy prywatny	93,0	37,2	55,8	7,0	62,8
Telefon komórkowy służbowy	11,3	0,6	10,7	88,7	99,4
Pralka i wirówka elektryczna	10,9	33,1	-22,2	89,1	66,9
Pralka automatyczna	79,6	74,4	5,2	20,4	25,6
Odkurzacz elektryczny	89,7	92,4	-2,7	10,3	7,6
Chłodziarka	96,1	98,2	-2,1	3,9	1,8
Zamrażarka	17,0	31,3	-14,3	83,0	68,7
Kuchenka mikrofalowa	40,1	20,9	19,2	59,9	79,1
Robot kuchenny	46,5	44,4	2,1	53,5	55,6
Zmywarka do naczyń	6,6	2,5	4,1	93,4	97,5
Maszyna do szycia	11,4	45,5	-34,1	88,6	54,5
Rower (bez dziecięcego)	42,4	50,1	-7,7	57,6	49,9
Motocykl, skuter, motorower	1,8	2,0	-0,2	98,2	98,0
Samochód osobowy prywatny	43,9	29,2	14,7	56,1	70,8
Samochód osobowy służbowy	4,0	0,1	3,9	96,0	99,9
Garaż	12,8	22,3	-9,5	87,2	77,7
Domek letniskowy	1,2	2,4	-1,2	98,8	97,6
Działka rekreacyjna	3,5	9,9	-6,4	96,5	90,1
Kosiarka	4,1	11,8	-7,7	95,9	88,2
Glebożytnia	0,1	0,1	0,0	99,9	99,9

Źródło: jak przy tabl. 1.

Dalszej analizie poddano trzy typy gospodarstw domowych: jednoosobowe, trzyosobowe oraz pięć i więcej osobowe. Przeciętne miesięczne wydatki na

osobę na wyposażenie w gospodarstwach jednoosobowych wynosiły 59 zł, dwuosobowych — 51 zł, trzyosobowych — 42 zł, czteroosobowych — 34 zł, a pięć i więcej osobowych — 23 zł.

**TABL. 5. GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG STANU WYPOSAŻENIA
W DOBRA TRWAŁE I WIELKOŚCI GOSPODARSTWA DOMOWEGO**

Kategorie dóbr trwałego użytkowania	Gospodarstwa domowe					
	posiadające dane dobro			nieposiadające danego dobra		
	1-osobowe	3-osobowe	5-osobowe i więcej	1-osobowe	3-osobowe	5-osobowe i więcej
	w odsetkach ogółu gospodarstw domowych					
Odbiornik telewizyjny	95,9	99,4	99,7	4,1	0,6	0,3
Urządzenie do odbioru TV sateli- tarnej lub kablowej	36,6	54,2	42,1	63,4	45,8	57,9
Zestaw kina domowego	3,7	15,2	12,9	96,3	84,8	87,1
Wieża hi-fi	18,2	58,3	58,2	81,8	41,7	41,8
Radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych	12,0	31,2	35,6	88,0	68,8	64,4
Radiomagnetofon	27,4	32,3	39,4	72,6	67,7	60,6
Odtwarzacz MP3	4,6	16,4	14,2	95,4	83,6	85,8
Odtwarzacz płyt kompaktowych	5,2	16,4	14,6	94,8	83,6	85,4
Odbiornik radiowy	64,0	55,5	59,4	36,0	44,5	40,6
Magnetowid, odtwarzacz	22,9	51,5	52,4	77,1	48,5	47,6
Odtwarzacz DVD	11,6	41,6	40,5	88,4	58,4	59,5
Kamera wideo	1,7	8,9	5,8	98,3	91,1	94,2
Aparat fotograficzny (cyfrowy)	7,6	25,3	18,0	92,4	74,7	82,0
Aparat fotograficzny (inny niż cyf- rowy)	19,6	46,5	55,0	80,4	53,5	45,0
Komputer osobisty z dostępem do Internetu	11,3	38,6	27,9	88,7	61,4	72,1
Komputer osobisty bez dostępu do Internetu	4,6	20,0	30,9	95,4	80,0	69,1
Drukarka	9,3	40,4	38,0	90,7	59,6	62,0
Telefon komórkowy prywatny	39,5	87,8	91,8	60,5	12,2	8,2
Telefon komórkowy służbowy	2,2	7,3	3,9	97,8	92,7	96,1
Pralka i wirówka elektryczna	29,8	22,0	34,8	70,2	78,0	65,2
Pralka automatyczna	67,4	87,9	83,6	32,6	12,1	16,4
Odkurzacz elektryczny	87,3	96,2	95,9	12,7	3,8	4,1
Chłodziarka	96,1	98,6	99,0	3,9	1,4	1,0
Zamrażarka	18,4	36,8	57,9	81,6	63,2	42,1
Kuchenka mikrofalowa	18,8	47,3	44,5	81,2	52,7	55,5
Robot kuchenny	34,3	67,7	68,8	65,7	32,3	31,2
Zmywarka do naczyń	2,2	8,0	6,0	97,8	92,0	94,0
Maszyna do szycia	30,4	39,0	47,8	69,6	61,0	52,2
Rower (bez dziecięcego)	35,2	73,8	87,2	64,8	26,2	12,8
Motocykl, skuter, motorower	1,0	3,9	8,3	99,0	96,1	91,7
Samochód osobowy prywatny	14,3	62,8	70,5	85,7	37,2	29,5
Samochód osobowy służbowy	0,7	2,7	1,3	99,3	97,3	98,7
Garaż	8,7	36,0	50,6	91,3	64,0	49,4
Domek letniskowy	1,2	2,5	1,4	98,8	97,5	98,6
Działka rekreacyjna	5,7	9,9	7,4	94,3	90,1	92,6
Kosiarka	5,4	16,7	23,1	94,6	83,3	76,9
Glebogryzarka	0,0	0,3	0,6	100,0	99,7	99,4

Źródło: jak przy tabl. 1.

Udział gospodarstw domowych posiadających sprzęt elektroniczny stopniowo wzrastał wraz ze wzrostem liczby osób w gospodarstwie domowym. Widać to było (tabl. 5) szczególnie na przykładzie m.in. wieży hi-fi (stopień nasycenia w gospodarstwach jednoosobowych — 18%:stopień nasycenia w gospodarstwach pięcio i więcej osobowych — 58%), radiomagnetofonów z odtwarzaczami płyt kompaktowych (12%:36%), magnetowidów i odtwarzaczy (23%:53%), aparatów fotograficznych innych niż cyfrowe (20%:55%), odtwarzaczy DVD (12%:41%), komputerów osobistych bez dostępu do Internetu (5%:31%), drukarek (9%:38%), telefonów komórkowych prywatnych (40%:92%). Gospodarstwa domowe z większą liczbą osób były także lepiej wyposażone niż gospodarstwa jednoosobowe w: pralki automatyczne, zamrażarki, kuchenki mikrofalowe, rowery, samochody osobowe prywatne i garaże. Wyjątek stanowią odbiorniki radiowe, których stopień nasycenia był większy w gospodarstwach domowych jednoosobowych.

Wyniki te są spójne z wynikami uzyskanymi z badań Diagnozy Społecznej. Gospodarstwa domowe jednoosobowe charakteryzowały się generalnie mniejszym poziomem nasycenia w pralki automatyczne, chłodziarki, zamrażarki, kuchenki mikrofalowe, telewizory, magnetowidy, odtwarzacze płyt kompaktowych oraz samochody.

Ciekawych spostrzeżeń dostarczyła analiza danych dotyczących wpływu poziomu wykształcenia na stan wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałe (wartość stosunku korelacji wyniosła 0,165). Największe wartości stosunków korelacji odnotowano w przypadku komputera osobistego z dostępem do Internetu (0,369), drukarki (0,328) i pralki automatycznej (0,310).

Przeciętne miesięczne wydatki na wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego zwiększały się wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia głowy gospodarstwa domowego. Wynosiły one od 30 zł w gospodarstwach domowych, w których głowa gospodarstwa miała wykształcenie gimnazjalne lub podstawowe do 80 zł w gospodarstwach domowych, których głowa gospodarstwa legitymowała się wyższym poziomem wykształcenia.

Znacznie większe nasycenie większości dóbr trwałych zaobserwowano w gospodarstwach domowych na czele z osobą reprezentującą wyższe wykształcenie. Różnice sięgały do ok. 50 p.proc. w przypadku komputerów z dostępem do Internetu i drukarek. Gospodarstwa domowe z głowami gospodarstwa mającymi podstawowy poziom wykształcenia były znacznie mniej zasobne w nowoczesny sprzęt elektroniczny (tabl. 6).

W sprzęt AGD również lepiej wyposażone były osoby lepiej wykształcone, szczególnie w sprzęt nowoczesny. Natomiast w gospodarstwach domowych, w których głowa gospodarstwa posiadała podstawowy poziom wykształcenia spostrzeżono większe nasycenie w pralki wirnikowe i wirówki elektryczne (47%:10%).

W gospodarstwach domowych z głowami rodziny z wyższym wykształceniem odnotowano także znacznie większe nasycenie w przypadku samochodów

osobowych prywatnych (31%:70%), domków letniskowych (0,5%:36%) i działek rekreacyjnych (6%:15%).

Uwzględnienie klasy miejscowości zamieszkania badanych gospodarstw domowych pozwoliło zauważyć, że jest to zmienna różnicująca wyposażenie w dobra trwałe. Siłę wpływu tej zmiennej odzwierciedla wartość stosunku korelacji wynosząca 0,125. Najsilniejsze związki między klasą miejscowości zamieszkania a dobrami trwałymi ujawniły się w przypadku: urządzenia do odbioru telewizji kablowej i satelitarnej (stosunek korelacji wyniósł 0,297), komputera osobistego z dostępem do Internetu (0,241), pralki i wirówki elektrycznej (0,310), pralki automatycznej (0,204), zamrażarki (0,329), roweru (0,298), garażu (0,298) oraz kosiarki (0,204).

TABL. 6. GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG STANU WYPOSAŻENIA W DOBRA TRWAŁE I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA GŁOWY GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Kategorie dóbr trwałego użytkowania	Gospodarstwa domowe posiadające dane dobro, z głową gospodarstwa z wykształceniem		Różnica w p.proc. ^a	Gospodarstwa domowe nieposiadające danego dobra, z głową gospodarstwa z wykształceniem	
	podstawowym ^b	wyższym		podstawowym ^b	wyższym
	w odsetkach ogółu gospodarstw domowych			w odsetkach ogółu gospodarstw domowych	
Odbiornik telewizyjny	98,2	98,0	-0,2	1,8	2,0
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	27,5	65,3	37,8	72,5	34,7
Zestaw kina domowego	4,6	17,9	13,3	95,4	82,1
Wieża hi-fi	23,8	60,3	36,5	76,2	39,7
Radiomagnetoфон z odtwarzaczem płyt kompaktowych	13,9	38,3	24,4	86,1	61,7
Radiomagnetoфон	31,1	32,5	1,4	68,9	67,5
Odtwarzacz MP3	3,4	23,7	20,3	96,6	76,3
Odtwarzacz płyt kompaktowych	5,0	22,6	17,6	95,0	77,4
Odbiornik radiowy	67,1	56,1	-11,0	32,9	43,9
Magnetowid, odtwarzacz	26,1	54,5	28,4	73,9	45,5
Odtwarzacz DVD	15,9	45,6	29,7	84,1	54,4
Kamera wideo	1,0	16,1	15,1	99,0	83,9
Aparat fotograficzny (cyfrowy)	4,0	41,8	37,8	96,0	58,2
Aparat fotograficzny (inny niż cyfrowy)	23,1	51,2	28,1	76,9	48,8
Komputer osobisty z dostępem do Internetu	6,1	58,7	52,6	93,9	41,3
Komputer osobisty bez dostępu do Internetu	9,7	16,3	6,6	90,3	83,7
Drukarka	8,5	56,5	48,0	91,5	43,5
Telefon komórkowy prywatny	50,4	86,5	36,1	49,6	13,5
Telefon komórkowy służbowy	0,7	16,0	15,3	99,3	84,0
Pralka i wirówka elektryczna	47,0	9,7	-37,3	53,0	90,3
Pralka automatyczna	62,1	95,5	33,4	37,9	4,5
Odkurzacz elektryczny	87,7	97,9	10,2	12,3	2,1

^a Różnica w p.proc. = udział gospodarstw domowych posiadających dane dobro z głową gospodarstwa posiadającą wyższe wykształcenie minus udział gospodarstw domowych posiadających dane dobro z głową z podstawowym wykształceniem.

^b Zaliczono tu gospodarstwa z głową gospodarstwa z podstawowym poziomem wykształcenia oraz gospodarstwa z głową gospodarstwa z gimnazjalnym poziomem wykształcenia.

**TABL. 6. GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG STANU WYPOSAŻENIA
W DOBRA TRWAŁE I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA GŁOWY GOSPODARSTWA DOMOWEGO
(dok.)**

Kategorie dóbr trwałego użytkowania	Gospodarstwa domowe posiadające dane dobro, z głową gospodarstwa z wykształceniem		Różnica w p.proc. ^d	Gospodarstwa domowe nieposiadające danego dobra, z głową gospodarstwa z wykształceniem	
	podstawowym ^b	wyższym		podstawowym ^b	wyższym
	w odsetkach ogółu gospodarstw domowych			w odsetkach ogółu gospodarstw domowych	
Chłodziarka	97,4	98,9	1,5	2,6	1,1
Zamrażarka	38,1	32,3	-5,8	61,9	67,7
Kuchenka mikrofalowa	20,9	51,5	30,6	79,1	48,5
Robot kuchenny	42,1	71,0	28,9	57,9	29,0
Zmywarka do naczyń	1,0	18,8	17,8	99,0	81,2
Maszyna do szycia	39,8	37,2	-2,6	60,2	62,8
Rower (bez dziecięcego)	66,8	61,6	-5,2	33,2	38,4
Motocykl, skuter, motorower ..	3,9	3,1	-0,8	96,1	96,9
Samochód osobowy prywatny	30,7	69,7	39,0	69,3	30,3
Samochód osobowy służbowy	0,2	5,8	5,6	99,8	94,2
Garaż	22,8	39,6	16,8	77,2	60,4
Domek letniskowy	0,5	35,8	35,3	99,5	64,2
Działka rekreacyjna	5,5	14,6	9,1	94,5	85,4
Kosiarka	11,4	16,4	5,0	88,6	83,6
Glebogryzarka	0,2	0,4	0,2	99,8	99,6

^a Różnica w p.proc. = udział gospodarstw domowych posiadających dane dobro z głową gospodarstwa posiadającą wyższe wykształcenie minus udział gospodarstw domowych posiadających dane dobro z głową z podstawowym wykształceniem.

^b Zaliczono tu gospodarstwa z głową gospodarstwa z podstawowym poziomem wykształcenia oraz gospodarstwa z głową gospodarstwa z gimnazjalnym poziomem wykształcenia.

Źródło: jak przy tabl. 1.

Średnie miesięczne wydatki na wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego malały wraz ze zmniejszaniem się liczby osób zamieszkujących daną miejscowość. Najmniejsze były one w gospodarstwach domowych zlokalizowanych na wsiach. W gospodarstwach domowych zlokalizowanych w miastach, z liczbą mieszkańców powyżej 500 tys. miesięcznie, przeznaczano na wyposażenie gospodarstwa domowego 62 zł na osobę, w gospodarstwach domowych zlokalizowanych w miastach od 20 tys. do 200 tys. mieszkańców — 42—45 zł na osobę, a w gospodarstwach domowych na wsiach — 35 zł na osobę.

W gospodarstwach domowych zlokalizowanych w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców odnotowano (tabl. 7) zdecydowanie większe nasycenie w takie przedmioty, jak: urządzenia do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej (stopień nasycenia w gospodarstwach domowych zlokalizowanych w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców — 60%; stopień nasycenia w gospodarstwach domowych wiejskich — 30%), cyfrowy aparat fotograficzny (29%:13%), odtwarzacz MP3 (23%:8%), drukarka (39%:25%). W gospodarstwach domowych zlokalizowanych w największych miastach zaobserwowano także posiadanie nowocześniejszych urządzeń i sprzętów niż na wsiach. W pralkę automatyczną wyposażonych było 91% gospodarstw domowych zlokalizowanych w miastach

powyżej 500 tys. mieszkańców, podczas gdy na wsiach była ona w posiadaniu 74% gospodarstw domowych. Gospodarstwa zlokalizowane na terenach wiejskich były zasobniejsze w pralki wirnikowe i wirówki elektryczne (42%). W gospodarstwach domowych miejskich zaobserwowano znacznie większy dostęp do Internetu niż w gospodarstwach domowych wiejskich (w komputer osobisty z dostępem do Internetu wyposażonych było 46% gospodarstw miejskich i 17% gospodarstw zlokalizowanych na wsiach). Z kolei gospodarstwa domowe wiejskie częściej wyposażone były w komputer osobisty bez dostępu do Internetu (21%).

Znacznie wyższy poziom nasycenia w gospodarstwach domowych zlokalizowanych na wsiach odnotowano także w przypadku takich dóbr, jak: zamrażarki, rowery, samochody osobowe prywatne oraz garaże. Różnice w p.proc. sięgały od 16 do 41.

**TABL. 7. GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG STANU WYPOSAŻENIA
W DOBRA TRWAŁE ORAZ KLASY MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA**

Kategorie dóbr trwałego użytkowania	Gospodarstwa domowe posiadające dane dobro, zlokalizowane		Różnica w p.proc. ^a	Gospodarstwa domowe nieposiadające danego dobra, zlokalizowane	
	w miastach ponad 500 tys. mieszkańców	na wsiach		w miastach ponad 500 tys. mieszkańców	na wsiach
	w odsetkach ogółu gospodarstw domowych			w odsetkach ogółu gospodarstw domowych	
Odbiornik telewizyjny	97,2	99,0	−1,8	2,8	1,0
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	56,9	30,3	26,6	43,1	69,7
Zestaw kina domowego	12,7	9,9	2,8	87,3	90,1
Wieża hi-fi	52,8	41,7	11,1	47,2	58,3
Radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych	31,4	24,3	7,1	68,6	75,7
Radiomagnetofon	28,6	36,1	−7,5	71,4	63,9
Odtwarzacz MP3	21,9	8,2	13,7	78,1	91,8
Odtwarzacz płyt kompaktowych	18,9	9,5	9,4	81,1	90,5
Odbiornik radiowy	52,0	68,9	−16,9	48,0	31,1
Magnetowid, odtwarzacz	46,6	42,3	4,3	53,4	57,7
Odtwarzacz DVD	38,6	28,9	9,7	61,4	71,1
Kamera wideo	11,0	4,0	7,0	89,0	96,0
Aparat fotograficzny (cyfrowy)	29,1	12,9	16,2	70,9	87,1
Aparat fotograficzny (inny niż cyfrowy)	46,1	40,0	6,1	53,9	60,0
Komputer osobisty z dostępem do Internetu	46,1	16,8	29,3	53,9	83,2
Komputer osobisty bez dostępu do Internetu	13,7	21,2	−7,5	86,3	78,8
Drukarka	38,9	25,2	13,7	61,1	74,8
Telefon komórkowy prywatny	79,6	71,9	7,7	20,4	28,1
Telefon komórkowy służbowy	12,3	2,6	9,7	87,7	97,4
Pralka i wirówka elektryczna	8,6	41,9	−33,3	91,4	58,1
Pralka automatyczna	90,5	73,9	16,6	9,5	26,1
Odkurzacz elektryczny	95,6	92,4	3,2	4,4	7,6
Chłodziarka	98,5	98,2	0,3	1,5	1,8

^a Różnica w p.proc. = udział gospodarstw domowych zlokalizowanych w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców wyposażonych w dane dobro minus udział gospodarstw posiadających dane dobro zlokalizowanych na wsiach.

**TABL. 7. GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG STANU WYPOSAŻENIA
W DOBRA TRWAŁE ORAZ KLASY MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA (dok.)**

Kategorie dóbr trwałego użytkowania	Gospodarstwa domowe posiadające dane dobro, zlokalizowane		Różnica w p.proc. ^a	Gospodarstwa domowe nieposiadające danego dobra, zlokalizowane	
	w miastach ponad 500 tys. mieszkańców	na wsiach		w miastach ponad 500 tys. mieszkańców	na wsiach
	w odsetkach ogółu gospodarstw domowych			w odsetkach ogółu gospodarstw domowych	
Zamrażarka	17,7	56,1	-38,4	82,3	43,9
Kuchenka mikrofalowa	39,3	36,5	2,8	60,7	63,5
Robot kuchenny	58,5	59,9	-1,4	41,5	40,1
Zmywarka do naczyń	11,1	4,3	6,8	88,9	95,7
Maszyna do szycia	37,1	44,7	-7,6	62,9	55,3
Rower (bez dziecięcego)	43,9	84,5	-40,6	56,1	15,5
Motocykl, skuter, motorower	1,5	7,2	-5,7	98,5	92,8
Samochód osobowy prywatny	45,7	62,1	-16,4	54,3	37,9
Samochód osobowy służbowy	4,7	1,0	3,7	95,3	99,0
Garaż	13,5	49,3	-35,8	86,5	50,7
Domek letniskowy	7,7	0,4	7,3	92,3	99,6
Działka rekreacyjna	14,1	6,1	8,0	85,9	93,9
Kosiarka	11,5	25,3	-13,8	88,5	74,7
Glebogryzarka	0,1	0,3	-0,2	99,9	99,7

^a Różnica w p.proc. = udział gospodarstw domowych zlokalizowanych w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców wypożyczonych w dane dobro minus udział gospodarstw posiadających dane dobro zlokalizowanych na wsiach.

Źródło: jak przy tabl. 1.

Wnioski

Na wyposażenie gospodarstw domowych silny wpływ wywiera poziom dochodu rozporządzalnego w przeliczeniu na osobę. Mniejszą rolę odgrywa faza cyklu rozwoju rodziny i wielkość gospodarstwa domowego.

Wyższy dochód rozporządzalny na osobę ma wpływ na posiadanie nowoczesnych sprzętów elektroniki użytkowej oraz nowoczesnych sprzętów i urządzeń AGD.

Faza cyklu rozwoju rodziny ma duże znaczenie przy wyposażeniu mieszkania w: wieże hi-fi, odtwarzacze DVD, telefony komórkowe i komputery osobiste, te nowoczesne sprzęty w znacząco większym nasyceniu zaobserwowano w gospodarstwach osób młodych, aniżeli starszych. W grupie gospodarstw domowych osób starszych większy udział stanowiły gospodarstwa wyposażone w urządzenia starszej generacji, takie jak: odbiorniki radiowe, pralki i wirówki elektryczne oraz maszyny do szycia.

Wraz ze zwiększaniem się liczby osób w gospodarstwie domowym, zwiększa się jednocześnie liczba przedmiotów stanowiących wyposażenie mieszkania, a w szczególności telefonów komórkowych, aparatów fotograficznych, zamrażarek, robotów kuchennych, samochodów osobowych oraz garaży.

Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia zaobserwowano wyższe stopnie nasycenia w dobra trwałe. Gospodarstwa domowe prowadzone przez osoby lepiej wykształcone mają wyższy stan nasycenia w nowoczesny sprzęt i urządzenia.

Gospodarstwa domowe zlokalizowane w największych miastach są zdecydowanie lepiej wyposażone w urządzenia do odbioru telewizji kablowej oraz komputery osobiste z dostępem do Internetu. Natomiast w gospodarstwach domowych zlokalizowanych na wsiach zaobserwowano znacząco wyższy stopień nasycenia w: pralki i wirówki elektryczne, zamrażarki, rowery, samochody osobowe i garaże.

dr Marlena Piekut — *Politechnika Warszawska*

LITERATURA

Budżety gospodarstw domowych w 2006 r. (2008), GUS, Warszawa

Szczepańska J. (2007), *Wyposażenie gospodarstw domowych w dobra trwałe użytkowania*, CBOS, Warszawa

Gutkowska K., Ozimek I., Laskowski W. (2001), *Uwarunkowania konsumpcji w polskich gospodarstwach domowych*, Wydawnictwo SGGW, Warszawa

Włodarczyk-Śpiewak K. (2008), *Wyposażenie młodych gospodarstw domowych w dobra trwałe jako jeden z elementów jakości życia na tle krajów Unii Europejskiej*, <http://www.konferencja.edu.pl/ref8/pdf/pl/Wlodarczyk-spiewak-Szczecin.pdf>

SUMMARY

The aim of the article was to analyze the household furnishing with fixed goods. The households were surveyed by the disposable income level, phase of the family development, the size of households, education of the household head as well as the class of localities. The households, where the incomes per capita was higher, the head was younger and better educated, were equipped with more modern electronic equipment.

РЕЗЮМЕ

Целью статьи является анализ оснащения польских домашних хозяйств предметами длительного пользования. Обследовалось оснащение этих хозяйств в зависимости от уровня имеющегося в распоряжении дохода, фазы цикла развития семьи, величины домашних хозяйств, образования главы домашнего хозяйства и класса местности проживания. Домашние хозяйства, с высшими доходами в пересчете на человека, с более молодой главой хозяйства и с высшим уровнем образования, были оснащены более современным электронным оборудованием.